

TOB:s yttranden

Förslag om viss ökad avskrivningsrätt m. m.

Inom handelsdepartementet har upprättats en P. M. med förslag till vissa åtgärder på skattelagstiftningens område med avseende på dollarinkomster. Taxeringsnämndsordförandenas Riksförbund har beretts tillfälle avgiva yttrande över promemorian, som i huvudsak innehåller följande.

Till en början lämnas i promemorian en redogörelse för de svenska dollarinkomsterna och dollarutgifterna och för utvecklingen av handeln med dollarområdet. Vidare beröres möjligheterna att öka exporten till dollarländerna och framhålls, att det skulle verka stimulerande på exporten till dessa länder om man genom generella bestämmelser vid beskattningen kunde beakta de särskilda svårigheter, kostnader och risker, som möter upparbetandet av exporten till nämnda marknader. Ett dylikt hänsynstagande synes lämpligen kunna ske genom att möjlighet beredes företag, som exporterar mot dollarbetalning, att skattefritt göra

avsättningar till vissa fonder, utjämningsfonder, för att därigenom bereda möjligheter för företagen att utiämna förluster och vinster att täcka särskilda risker och kostnader, som i olika sammanhang kan vara förenade med export till dollarmarknaderna, och i övrigt underlätta — med sikte på dollarexporten — en fortsatt utbyggnad av företagens produktion och kommersiella organisation.

Någon skillnad mellan exportvaror av olika slag synes icke böra göras och i princip synes icke någon skillnad böra göras mellan de intäkter, som erhålles genom export av varor och av tjänster. Dollarintäkter, som inte kan hänföras till inkomst av rörelse, exempelvis överföring av kapital och kapitalavkastning, bör däremot inte medföra avsättningsrätt.

Promemorian utmynnar i ett förslag att berättiga de skattskyldiga att till särskilda utjämningsfonder skattefritt avsätta belopp motsvarande viss procent av dollarinkomsterna att användas för avskrivningar eller nedskrivningar eller för täc-

---

skattemyndigheten), som innehar det med anledning av den sist utfärdade debetsedeln upprättade kreditkortet, att underrättas om att och varest debetsedel tidigare utfärdats. Det bör ankomma på denna länsstyrelse (lo-

kala skattemyndighet) att vidtaga åtgärder för att överföra den skatt, som inflyter på grund av den sist utfärdade debetsedeln, å det kreditkort, som upprättats i samband med den först utfärdade debetsedeln.

kande av vissa kostnader, för vilka avdrag i skattelagstiftningen eljest icke medgives.

Avsättning till utjämningsfond bör medgivas endast under förutsättning att den mottagna dollarvalutan avser sådan ersättning, som för den skattskyldige utgör intäkt i förvärvskällan rörelse. Därigenom undantages regelmässigt från rätten till fondavsättning — förutom rena kapitalöverföringar — bl. a. avkastningen på aktier och liknande värdepapper, realisationsvinster, löner och arvoden. Däremot synes av praktiska skäl icke någon skillnad böra göras mellan olika slag av rörelseinkomster. Det innebär att någon gradering inte bör ske mellan olika slag av exportinkomster, även om med hänsyn till skälen för avsättningen till utjämningsfonder en sådan gradering i och för sig skulle vara motiverad.

Avsättning till utjämningsfond föreslås få ske med 5 % av det belopp i kronor vederbörande skattskyldige erhåller genom försäljning av dollarvaluta till riksbanken direkt eller genom förmedling av s. k. valutabank. Avsättning till utjämningsfond får dock inte överstiga 25 % av nettointäkten i rörelsen. Avsättningsrätten skall tillkomma varje rörelseidkande skattskyldig vid beräkning av nettointäkt av rörelse enligt såväl kommunalskattelagen som förordningen om statlig inkomstskatt.

Till utjämningsfond avsatta medel föreslås få balanseras i räkenskaperna och efter den skattskyldiges eget avgörande tagas i anspråk för avräkning mot underskott vid beräkning av den skattskyldiges inkomst från samma förvärvskälla, för avskrivning av värdet å organisationskostnader, för nedskrivning av värdet å aktier eller andelar i utländska dotterföretag samt å utländska fordringar, för avskrivning å byggnader samt maskiner och andra inventarier inklusive fartyg samt för nedskrivning av värdet å kontraherade men ej leverere-

rade maskiner och andra inventarier.

Av- och nedskrivningar får sitt värde för den skattskyldige främst genom att dessa får utnyttjas för avdrag utöver skattemässigt eljest medgivna avdrag. Beräkningen av avdrag för värdeminskning och förlust enligt bestämmelserna i kommunalskattelagen bör inte påverkas av de genom fondupplösning möjliggjorda avskrivningarna i vidare mån än att de sammanlagda avdragen i intet fall får överstiga respektive tillgångs anskaffningsvärden. Om återvinning sker av de värden som av- eller nedskrivits enligt de ifrågasatta bestämmelserna är den sålunda uppkomna vinsten i regel beskattningsbar. Skulle efter utgången av beskattningsåret 1964 belopp kvarstå på utjämningsfond förordas att medlen skall upptagas till beskattning, dock att Kungl. Maj:t skall äga föreskriva, då skäl därtill finnes, att medlen får kvarstå i fonder under ytterligare högst fem år. Några särskilda kontrollåtgärder i likhet med vad som tillämpas vid avsättningar till spärrkonto och investeringsfonder anses inte nödvändiga utan det anses tillräckligt att en reservering för utjämningsfond göres i räkenskaperna. En analys av utjämningsfondens konto bör bifogas varje års inkomstdeklaration och om fondmedlen inte under avsättningsåret i sin helhet disponerats för angivna ändamål, bör fonden redovisas synligt i balansräkningen.

I promemorian framhålles önskvärdheten att med hänsyn till taxeringsmyndigheternas arbetsbelastning utforma bestämmelserna så att taxeringskontrollen blir enkel och föreslås följande förfaringsätt.

Enligt gällande bestämmelser föreligger skyldighet att hembjuda dollarvaluta till riksbanken. Vanligtvis sker detta genom förmedling av de s. k. valutabankerna. Till sådan bank inges en särskild försäljningsanmälan i tre exemplar, där bl. a. anges

vad likviden avser. Denna anmälan skulle kunna göras i ytterligare ett exemplar. På valutabank skulle ankomma att — med ledning av uppgiften i försäljningsanmälan och på grundval av de upplysningar i övrigt som av vederbörande lämnas — bedöma, huruvida fråga är om sådan dollarinkomst för vilken avsättning till utjämningsfond får ske. Finnes så vara fallet, avskiljes det fjärde exemplaret av försäljningsanmälan, förses med påteckning av banken och återställs till den som gjort försäljningsanmälan. Skattskyldig, som vill begagna möjligheten att göra avsättning till utjämningsfond, skall i anslutning till sin bokföring föra förteckning över hembjuden dollarvaluta. Vid deklarationstillfället skall han summera de belopp i kronor som erhållits för de till banken försålda dollarvalutorna och han äger därefter tillföra utjämningsfonden högst 5 % av den sålunda erhållna slutsumman. Att foga de av banken påtecknade anmälningsblanketterna till självdeklarationen synes inte böra ifrågakomma med hänsyn till materialets vidlyftighet. Taxeringsmyndigheterna skall emellertid äga rätt att ta del av de till grund för avsättningen liggande försäljningsanmälningarna.

De ifrågasatta bestämmelserna föreslås skola första gången tillämpas vid 1954 års inkomsttaxering. Den skattefria fondavsättningen föreslås att avse beskattningsåren 1953—1958. För samtliga fondavsättningar skall gälla att de skulle tagas i anspråk senast under beskattningsåret 1964. Därefter eventuellt kvarstående fondmedel skall återföras till beskattning, men Kungl. Maj:t kan som nämnts medge en utsträckning av användningstiden med högst 5 år.

Över promemorian har förbundet avgivit följande yttrande.

De föreslagna åtgärderna torde huvudsakligen få betydelse för sådana

särskilda taxeringsnämnder, som ombesörja taxering av aktiebolag, föreningar och enskilda näringsidkare. Dessa nämnder äga sådan bokförings- och taxeringskunnig sammansättning, att de utan nämnvärd svårighet förmå tillämpa den föreslagna förordningen. Endast i undantagsfall synas de lokala taxeringsnämnderna komma att beröras av de föreslagna bestämmelserna och om så sker, torde de i regel förfoga över sådan sakkunskap, som representeras av taxeringskonsulent.

Visserligen synes ett realiserande av förslaget komma att medföra ökat arbete vid taxeringen men detta torde såvitt kan bedömas icke bli av någon nämnvärd storleksordning. På grund härav anser sig förbundet ur taxeringsteknisk synpunkt icke böra framställa någon erinran emot förslaget.

Jordbrukares beskattningsår

Sedan Taxeringsnämndsordförandenas Riksförbund beretts tillfälle avgiva utlåtande över två vid innevarande riksdag väckta likalydande motioner, nr I:268 och nr II:357 om visst tillägg till anvisningarna till 3 § kommunalskattelagen, får förbundet anföra följande.

Har en jordbrukare sådan bokföring, som kräves för redovisning av inkomst i förvärvskällan jordbruksfastighet enligt bokföringsmässiga grunder, synes konsekvensen fordra att han också deklarerar efter sådana grunder. Förbundet kan för sin del icke finna bärande skäl för användning av brutet räkenskapsår, då deklarationen upprättas enligt kontantprincipen. Ett lagfästande har skett av rätten för jordbrukare att taxeras efter bokföringsmässiga grunder och de som tillämpa den bokföringsmässiga redovisningsmetoden ha också rätt att tillämpa annat räkenskapsår än kalenderår.

Ett bifall till motionerna skulle ge jordbrukare möjlighet att "vid be-

hov" ändra räkenskapsår med åtföljande förluster för det allmänna, enär ingen hänsyn behöver tagas till lagervärden, varufordringar etc. Då därjämte kontrollmöjligheterna minskas, anser sig förbundet böra avstyrka bifall till motionerna.

Fastighetsbeskattningen

Utredning om fastighetsbeskattningen har verkställt av 1950 års skattelagsakkunniga, som utmynnar i ett förslag över vilket förbundet haft att yttra sig. Förslaget innebär i huvudsak följande.

För närvarande grundas debiteringen av fastighetsskatt å fastigheternas taxeringsvärden. Fastighetsskatten för en fastighet motsvarar vad som utgår för en till 5 procent av taxeringsvärdet uppgående inkomst av fastigheten. Vid taxering för inkomst av förvärvskälla, som utgjorts av fastighet eller vari fastighet ingått, anses denna inkomst genom fastighetsskatten beskattad till belopp motsvarande 5 procent av taxeringsvärdet, varmed avdrag i den mån inkomsten därtill förslår erhålles vid taxeringen till kommunal inkomstskatt. Nuvarande regler ge alltså i huvudsak samma resultat som skulle uppnås genom en föreskrift, att inkomst av fastighet eller förvärvskälla, vari fastighet ingår, vid den kommunala taxeringen alltid skall upptagas till minst 5 procent av fastighetens taxeringsvärde och att allmänna avdrag eller ortsavdrag icke får åtnjutas till sådant belopp, att den beskattningsbara inkomsten nedgår under 5 procent av taxeringsvärdet.

Det av de sakkunniga utarbetade författningsförslaget innebär en metod för kommunal beskattning av fastighet i följande ordning.

Den särskilda debiteringen av fastighetsskatt upphör. Vid den årliga taxeringen åsättes varje skattskyldig ett taxerat belopp, vilket utgör summan av den nuvarande enligt kom-

munalskattelagen beräknade taxerade inkomsten och 5 procent av taxeringsvärdet å fastighet, för vilken den skattskyldige har att erlägga fastighetsskatt. Vid beräkning av det taxerade beloppet må, liksom vid beräkning av taxerad inkomst, medgivas avdrag för underskott och allmänna avdrag, dock att det taxerade beloppet icke må understiga 5 procent av taxeringsvärdet å fastighet, för vilken den skattskyldige har att erlägga fastighetsskatt. Det taxerade beloppet innefattar underlag för såväl kommunal skatt för inkomst som — i förekommande fall — skatt för fastighet. Från det taxerade beloppet medges ortsavdrag enligt nu gällande bestämmelser, varjämte vid bestämmande av beskattningsbart belopp avdrag kan medges för nedsatt skatteförmåga. Det taxeringsvärde, vartill hänsyn skall tagas, är det för beskattningsåret gällande taxeringsvärdet.

Förslaget avser att bibehålla samma skattebelastning för fastigheterna, som nu föreligger, dock med den lindringen, att ortsavdrag och avdrag för nedsatt skatteförmåga må åtnjutas även beträffande fastighetsskatt. Genom den föreslagna anordningen kommer skatt för fastighet icke att debiteras i andra fall än där effektiv fastighetsskatt nu utgår. Debiteringen av skatt för fastighet sker i samband med debiteringen av skatt för inkomst å gemensamt underlag.

Det förutsättes att taxeringsmyndigheterna till ledning vid beräkning av taxerat belopp skola erhålla uppgifter om taxeringsvärden, vartill hänsyn skall tagas, och att dessa uppgifter skola kunna upprättas med anlitande av folkbokföringsavdelningarnas tryckande register.

Vad som med den föreslagna metoden kan vinnas är främst, att den särskilda debiteringen av fastighetsskatt, som nu sker även i det stora antall fall, där någon effektiv fastighetsskatt icke utgår, skulle undvikas.

Vidare möjliggöres den lindringen i fastighetsbeskattningen, att ortsavdrag och avdrag för nedsatt skatteförmåga kan medges även beträffande fastighetsskatt. Det ifrågasättes, om icke den årliga omskrivningen av fastighetslängderna åtminstone i avsevärd utsträckning kan undvikas, om den föreslagna metoden genomföres.

Beträffande metodens anknytning till uppbördsförfarandet framhålles, att densamma väl torde lämpa sig för skattskyldiga med debiterad preliminär skatt. Det stora antal skattskyldiga, som erlägga preliminär A-skatt och äro skattskyldiga för egnahemsfastighet e. d., kräver särskild uppmärksamhet för att icke metoden skall vålla ökning av antalet skattskyldiga med kvarstående skatt. Ur praktisk synpunkt vore det givetvis fördelaktigt, om ett genomförande av metoden förbundnes med antagande av de sakkunnigas förslag om beräkning av inkomst av enfamiljsfastigheter och att fastigheter, för vilka sådan inkomstberäkning sker, fritoges från fastighetsbeskattning.

En viss ökning av det tekniska taxeringsarbetet kan metoden medföra i ett fåtal kommuner med stort bestånd av sommarnöjesfastigheter. Denna ökning torde dock enligt förslaget vara ringa i jämförelse med de göromål, som på andra håll inbesparas.

Förslagets genomförande förutsätter vissa ändringar i taxerings- och uppbördsförfattningarna, vartill förslag senare kommer att upprättas.

Med hänsyn till pågående teknisk revision av kommunalskattelagen ha de sakkunniga ansett önskvärt att i förevarande sammanhang föreslå endast sådana ändringar i nämnda lag, som äro nödvändiga för förslagets genomförande, ehuru den föreslagna tekniska omläggningen av fastighetsbeskattningen för erhållande av en ur systematisk synpunkt tillfredsställande avfattning av kommunalskatte-

lagen bort föranleda en mera omfattande omskrivning av författningstexten.

Över förslaget har T O R avgivit följande yttrande.

Förbundet nödgas konstatera, att ett genomförande av förslaget kommer att medföra ett icke obetydligt merarbete för taxeringsnämnderna. Särskilt skulle detta bli fallet i sådana kommuner, där det finnes ett stort antal fastigheter, som ägas av personer boende utom kommunen. Genom det föreslagna systemet måste i inkomstlängden manuellt införas alla särskilda självdeklarationer avseende dylika fastigheter med deklaranternas namn och adress, samt taxerat belopp. Under alla omständigheter synes så böra ske första året. Möjligen kan man tänka sig att därefter genom länsbyråns försorg i inkomstlängden tilltrycktes uppgifter avseende ifrågavarande fastigheter, men svårighet torde här uppkomma för länsbyrån att veta vilka plåtar av fastighetsbeståndet, som skola medtagas.

Merarbetet för taxeringsnämnderna synes visserligen kunna nedbringas icke oväsentligt, om det av de sakkunniga antydda förfarandet genomföres, att enfamiljsvillor, däri inbegripet sommarnöjesfastigheter, fritoges från fastighetsbeskattningen, men man torde nog få antaga att kommuner med stort bestånd av sistnämnda fastigheter komma att kraftigt reagera mot förslaget i denna del.

Man torde ha grundad anledning antaga, att stor svårighet kommer att uppstå för nämnderna att kontrollera att alla fastigheter komma att redovisas i kommunerna.

Genom att taxeringsnämnderna tillställas avtryckskort för fastigheterna skulle visserligen en viss kontroll ernås, men man kan dock icke bortse från den svårighet, som kan komma att uppstå för identifiering

av fastigheterna, då i deklARATIONEN ofta anges smeknamn eller föråldrad beteckning å fastigheterna.

Enligt föreskrift i 28 § 3 mom. taxeringsförordningen behöver skattskyldig i hemortskommunen avlämna endast allmän självdeklaration. Skulle skattskyldig äga fastighet i hemortskommunen och någon eller några av dessa ligga inom samma kommun men inom annan församling än den, där den skattskyldige är mantalsskriven, måste den kommunala inkomsten fördelas enligt 60 § kommunal-skattelagen. Tillhöra församlingarna olika taxeringsdistrikt gäller visserligen enligt 28 § 3 mom. sista stycket taxeringsförordningen att särskild självdeklaration skall avges till de församlingar, där den skattskyldige ej är bosatt, men korrespondens taxeringsnämndsordförandena emellan torde bli nödvändig. Visserligen förekomma här angivna problem även vid taxering enligt gällande grunder, men de torde komma att ytterligare accentueras, om det föreliggande förslaget genomföres.

Förbundet har vid åtskilliga tillfällen haft anledning framhålla betänkligheter mot att taxeringsnämnderna påläggas ytterligare arbete av teknisk natur. Taxeringsnämnderna äro redan med dem nu åvilande arbetsuppgifter intensivt sysselsatta under den relativt korta tid taxeringsarbetet pågår. Det arbete, som kan komma att påläggas taxeringsnämnderna, om det föreliggande förslaget genomföres, har av de sakkunniga endast antydningssvis berörts. Den mängd för taxeringsarbetet icke oväsentliga detaljer, som äro förbundna med förslaget, synes emellertid böra göras till föremål för en grundlig utredning och alla möjligheter för underlättande av det tekniska arbetet böra undersökas. Endast om det visar sig möjligt att de tekniska problemen kunna på ett tillfredsställande sätt så lösas, att de icke menligt inverka på det egentliga taxeringsarbetet av kvalificerad art, synes förslaget för taxeringsnämndernas vidkommande vara godtagbart.

Facklitteratur

Lärobok i deklARATIONSTEKNIK och skattelagstiftning av Lektor Lennart Lindestam har utkommit på Gumperts förlag i Göteborg.

Pris 7.50 kr.

Se annons.